

ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของคนไทย ที่มีต่อวัคซีนโควิด-19 ที่ช่วงเวลาก่อนการระบาด และกำลังระบาดระลอกที่ 3

นรภคิต์ สุทธินรเศรษฐ์¹ แพททริค รูฟโฟโล² สุภิกา ศิริกุล³ นรเศรษฐ์ สุทธินรเศรษฐ์³ วิคเตอร์ รูฟโฟโล⁴
ปิยาภา สุทธินรเศรษฐ์⁴ ณัฐนี สุทธินรเศรษฐ์⁵

บทคัดย่อ

การระบาดของไวรัสโควิด-19 มีผลต่อประชากรทั่วโลกทั้งทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วัคซีนเป็นทางออกที่จะยุติการระบาดของโรค การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับของวัคซีนโควิด-19 ที่มีการขึ้นทะเบียนในประเทศไทย โดยทำการศึกษาแบบตัดขวางให้ประชากรไทยตอบแบบสอบถามในสองช่วงเวลาคือ วันที่ 3-22 เมษายน และ 26 พฤษภาคม ถึง 14 มิถุนายน 2564 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งแรกจำนวน 2,866 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 2513 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 26-60 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามครั้งแรกและครั้งที่ 2 มี สถานที่อยู่ โรคประจำตัว อาชีพ และวุฒิการศึกษาใกล้เคียงกัน ผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีน Sinovac (CoronaVac) มากที่สุด รองลงมาคือวัคซีน AstraZeneca และวัคซีน Johnson & Johnson ตามลำดับ (79%, 57%, และ 54% ตามลำดับ) เมื่อเทียบกับครั้งที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีน Sinovac (CoronaVac) เพิ่มขึ้นถึง 91%, AstraZeneca 75.3% และ Johnson & Johnson 68.3% แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยมีอัตราเพิ่มขึ้นเพราะอยู่ในช่วงรณรงค์การฉีดวัคซีน ในแบบสอบถามครั้งที่ 2 มีการขึ้นทะเบียนวัคซีนเพิ่มขึ้น จึงมีคำถามเกี่ยวกับวัคซีน Moderna และ Sinopharm (84.9%) มากกว่า Moderna (68.5%) ประชากรอาสาสมัครมีความรู้และเข้าใจวัคซีน Sinopharm วัคซีนร้อยละ 84.9 และ Moderna ร้อยละ 68.5

ความยอมรับในการฉีดวัคซีนในประชากรไทยอยู่ในอัตราสูงถึงแม้แต่ในแบบทดสอบครั้งแรกมีความต้องการที่จะฉีดวัคซีนถึงร้อยละ 85.4 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94 ในช่วงระยะเวลาที่ 2 ที่เป็นช่วงที่มีการรณรงค์การฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 การศึกษาความรู้ ทัศนคติและความยอมรับในการฉีดวัคซีน จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในเชิงนโยบายที่จะทำให้แผนการให้วัคซีนในประเทศไทยประสบผลสำเร็จ

คำสำคัญ: โควิด-19, วัคซีน โควิด-19, ความรู้, ทัศนคติ, การยอมรับ

¹ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา 227 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

² โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย 132/11 ถนนพระราม 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

³ Shrewsbury International School 1922 ถนนเจริญกรุง แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ 10120

⁴ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2 ถนนอังรีดูนังต์ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

⁵ ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

เชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่ระบาดทั่วโลก เกิดจากไวรัสโคโรนา โดยมีจุดกำเนิดการระบาดครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ประเทศจีน¹ และได้แพร่กระจายออกไปทั่วโลกอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ปี 7 เดือน จนถึงปัจจุบัน ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2564 มีผู้ติดเชื้อที่ถูกบันทึกไว้มากถึง 217,202,448 คน และมีผู้เสียชีวิต 4,514,861 ราย คิดเป็นอัตราผู้เสียชีวิต 2.08% ของผู้ติดเชื้อ ในประเทศไทย ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2564 มีผู้ติดเชื้อสะสม 1,204,759 คน ซึ่งคิดเป็น 1.82% ของประชากรประเทศไทยทั้งหมด และมีผู้เสียชีวิต 11,589 คน อัตราผู้เสียชีวิตคิดเป็นร้อยละ 0.96 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมดในประเทศไทย²⁻³

นอกจากจะมีผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากจากเชื้อไวรัสโควิด-19 แล้ว การระบาดของเชื้อไวรัสยังส่งผลกระทบต่อในด้านอื่นๆ เป็นอย่างมาก ในด้านสุขภาพก่อให้เกิดภาวะเครียดเหนื่อยล้า ซึมเศร้า หรืออาจร้ายแรงถึงการฆ่าตัวตาย ในด้านของเศรษฐกิจ ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการมีงานทำ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า มีผู้ว่างงานกว่า 7.5 แสนคนในปี 2563 ซึ่งสูงกว่าปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกันเกือบเท่าตัว จำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่เดือน ม.ค.-ต.ค. 2563 รวมทั้งสิ้น 6,692,775 คน ลดลงจากปี 2019 ที่มีนักท่องเที่ยว 32,582,548 คน ลดลงไปถึง 79.46% ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือ EXIM BANK ได้สะท้อนมูลค่าส่งออกในเดือนพฤษภาคม 2563 ที่หดตัวถึง 22.5% ต่ำสุดในรอบกว่า 10 ปี ส่วนในด้านการศึกษาและสังคม ปัญหาสำคัญคือการเลื่อนการเปิดภาคเรียน ตลอดจนการสั่งปิดสถานศึกษามีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปิด-ปิดโรงเรียนล่าสุดพบว่า การที่ไม่ได้ไปโรงเรียน 6 สัปดาห์ อาจทำให้ความรู้หายไปครึ่งปีการศึกษา⁴

ประเทศไทยมีการระบาดระลอกแรก ในวันที่ 6 มีนาคม 2563 ณ สนามมวยเวทีลุมพินี และสถานบันเทิงที่ทองหล่อ การระบาดมีผลต่อเนื่องจนในวันที่ 26 มีนาคม 2563 ได้มีการประกาศใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉินและประกาศห้ามออกนอกเคหะสถานยามวิกาล ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน

2563 หลังจากควบคุมการระบาดได้ก็มีการผ่อนคลายเป็นและต่อมาได้ยกเลิก พ.ร.ก. ต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ในเดือนสิงหาคม 2563⁵⁻⁶

หลังจากนั้นประเทศไทยสามารถควบคุมการระบาดได้ดีโดยมีช่วงที่ไม่พบผู้ติดเชื้อติดต่อกันถึง 6 เดือน ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงต้นเดือนธันวาคม 2563 ผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ จะต้องถูกกักตัวอย่างน้อย 14 วัน รวมทั้งระบบเฝ้าระวังต่าง ๆ เพื่อป้องกันการระบาด หลังจากนั้นในวันที่ 19 ธันวาคม 2563 พบการระบาดของเชื้อโควิด-19 ระลอกที่ 2 ที่จังหวัดสมุทรสาคร ตลาดกลางกุ้ง เกิดการระบาดจากแรงงานต่างด้าวโดยเป็นการระบาดของไวรัสสายพันธุ์ GH และการระบาดเริ่มทุเลาลงในเดือนกุมภาพันธ์ ในช่วงปลายเดือนมีนาคม มีการระบาดของเชื้อโควิด-19 ระลอกที่ 3 จากสถานบันเทิงย่านทองหล่อ กรุงเทพมหานคร โดยระลอกนี้เป็นไวรัสสายพันธุ์อัลฟา (Alpha strain) นำมาจากประเทศเพื่อนบ้านทางด้านตะวันออก สายพันธุ์เดลต้า (Delta strain) มาจากประเทศอินเดีย แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วมากกว่าสายพันธุ์อื่นๆ ทำให้ในปัจจุบันประเทศไทยมียอดติดเชื้อถึงหมื่นคนต่อวัน การควบคุมการระบาดทำให้ต้องมีการปิดเมืองอีกครั้งและให้ประชากรส่วนใหญ่มีภูมิคุ้มกัน วัคซีนจึงมีความสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกัน ประเทศไทยจึงเร่งฉีดวัคซีนเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ หรือ Herd immunity

ปัจจุบัน ทั่วโลกมีการพัฒนาวัคซีนอย่างเร่งด่วน และมีวัคซีนที่ได้รับการรับรองที่สามารถใช้ได้ทั้งหมด 13 ยี่ห้อ ได้แก่ AstraZeneca ผลิตจาก ประเทศสหราชอาณาจักร, Pfizer-BioNTech ผลิตจาก ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเยอรมัน, Sputnik V ผลิตจากประเทศรัสเซีย BBIBP-CorV ผลิตจากประเทศจีน, Moderna ผลิตจากประเทศสหรัฐอเมริกา, Johnson & Johnson ผลิตจากประเทศสหรัฐอเมริกา, Sinovac (CoronaVac) ผลิตจากประเทศจีน BBV152 (Covaxin) ผลิตจากประเทศอินเดีย, Ad5-nCoV (Convidecia) ผลิตจากประเทศจีน, EpiVacCorona ผลิตจากประเทศรัสเซีย, ZF2001 (RBD-Dimer) ผลิตจากประเทศจีน, WIBP-CorV

ผลิตจากประเทศจีนและ CoviVac ผลิตจากประเทศรัสเซีย วัคซีนแต่ละยี่ห้อกำลังแจกจ่ายให้กับประชาชนทั่วโลก โดยปัจจุบันมีผู้ได้รับวัคซีนทั่วโลกทั้งหมด 5,290 พันล้านโดส (31 สิงหาคม 2564) โดยปัจจุบันมีประเทศที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้วโดยเรียงลำดับประเทศที่ได้รับการฉีดวัคซีนมากที่สุดดังนี้ ประเทศจีน ฉีดแล้ว 2,060 พันล้านโดส ประเทศอินเดียฉีดแล้ว 639 ล้านโดส สหรัฐอเมริกาส่งแล้ว 369 ล้านโดส ประเทศบราซิลฉีดแล้ว 191 ล้านโดส⁷⁻⁸

แม้ว่าประเทศเหล่านี้จะมีผู้คนที่ได้รับวัคซีนแล้วเป็นจำนวนมาก ก็ยังไม่สามารถหยุดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้ เช่น ประเทศอิสราเอลที่ถึงจะมีผู้ได้รับวัคซีนในอัตราที่สูงและเป็น mRNA ก็ยังไม่สามารถหยุดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้ ประเทศอิสราเอลมีผู้ได้รับวัคซีนแล้วเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในประเทศที่มีอยู่เพียง 8.66 ล้านคน ทำให้ผู้ที่ได้รับวัคซีนมีส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากร อีกทั้งยังมีผู้ที่มิภูมิคุ้มกันเองโดยธรรมชาติจากการที่เคยติดเชื้อในอดีตอีก 8.3 แสนคน ทำให้ประชากรมากถึง 68% มีแนวโน้มที่จะมีแอนติบอดีที่สามารถสู้กับไวรัสได้ และสามารถลดความรุนแรงของโรคได้

ปัจจุบันในประเทศไทยมีวัคซีนที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ซึ่งนำเข้าจากต่างประเทศ 5 ตัว ได้แก่ วัคซีน Sinovac AstraZeneca ที่เริ่มแจกจ่ายให้ประชาชนได้ฉีดแล้ว Johnson & Johnson โดย ณ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีผู้ที่ได้ฉีดวัคซีนไปแล้วเป็นจำนวน 33.1 ล้านคน และมีผู้ที่ได้รับวัคซีนแล้วหนึ่งโดสเป็นอย่างน้อยจำนวน 24 ล้านคน⁹

การจะเกิดภูมิคุ้มกันหมู่เกิดขึ้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยวัคซีนเพื่อให้การระบาดของโรคลดลงดังนั้นทั่วโลกจึงมีการพัฒนาวัคซีนอย่างรวดเร็วภายในเวลา 1 ปี สามารถมีวัคซีนใช้ในภาวะฉุกเฉิน และขณะนี้ วันที่ 2 กันยายน 2564 มีวัคซีนที่อนุมัติให้ใช้ในภาวะฉุกเฉิน อยู่ 4 รูปแบบคือ วัคซีนเชื้อตาย ไข่มากในประเทศจีนและอินเดีย ได้แก่ รูปแบบที่ 1 วัคซีน Sinovac Sinopharm

ของจีนและ Bharat ของอินเดีย, รูปแบบที่ 2 วัคซีนไวรัส Vector จะใช้ adenovirus เป็นตัวนำ 3 พันธุกรรม (mRNA) เข้าไปในเซลล์มนุษย์ และให้เซลล์มนุษย์สร้างโปรตีนในส่วนสไปรท์ (spike) ของไวรัส SARS-CoV-2 เพื่อเป็นแอนติเจนในการกระตุ้นสร้างภูมิคุ้มกัน ต่อส่วนของสไปรท์โปรตีน วัคซีนในกลุ่มนี้ ได้แก่ AstraZeneca ของประเทศสหราชอาณาจักร Johnson and Johnson ประเทศสหรัฐอเมริกา Sputnik V ของรัสเซีย Cansino ของประเทศจีน, รูปแบบที่ 3 วัคซีนชนิด mRNA ทำให้เป็นรูปแบบ mRNA นักวิทยาศาสตร์ใช้ RNA ทำให้เป็นรูปแบบ mRNA ของไวรัสส่วนสไปรท์ยีน มาทำให้เป็นรูปแบบ mRNA แล้วห่อด้วยไขมันที่มีขนาดเล็ก nanoparticle เพื่อใช้เป็นวัคซีนฉีดเข้าในมนุษย์และให้เซลล์ของมนุษย์สร้างโปรตีนตาม Messenger RNA ที่กำหนด ก็จะได้โปรตีนในส่วนสไปรท์โปรตีนมากระตุ้นสร้างภูมิคุ้มกัน วัคซีนในกลุ่มนี้ที่ใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ ของบริษัทไฟเซอร์และ moderna ของสหรัฐอเมริกา, และรูปแบบที่ 4 วัคซีนชนิด Protein subunit จะใช้หลักการของ recombinant Protein โดยใช้ส่วนของรหัสพันธุกรรมในส่วนสไปรท์โปรตีน ให้เซลล์หรือสิ่งมีชีวิตสร้างโปรตีนขึ้นมาตามกำหนดของรหัสพันธุกรรม เช่น ใช้เซลล์แมลงหรือจุลินทรีย์ขนาดเล็ก โปรตีนที่ได้จะมีคุณสมบัติเป็นแอนติเจน และในการที่จะกระตุ้นภูมิคุ้มกันได้ดีจำเป็นต้องนำมาผสมกับ adjuvant หรือสารเพิ่มภูมิคุ้มกัน วัคซีนในกลุ่มนี้ ได้แก่ ของบริษัท Novavax ประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในปัจจุบันองค์การอาหารและยาประเทศสหรัฐอเมริกายังไม่ได้รับรองให้ใช้ในประเศอเมริกา นอกจากนี้ยังมีวัคซีนบริษัทอันสุย จีเอเพย หลงเคอหม่า ไบโอฟาร์มาซูติคัล จำกัด ก็ใช้หลักการเดียวกันและขณะนี้มีการใช้อยู่ในประเทศจีน แต่จำเป็นต้องให้ถึง 3 ครั้งจึงจะกระตุ้นภูมิคุ้มกันได้เพียงพอในการป้องกันโรค

ปัจจุบัน องค์การอนามัยโลก ให้การรับรองวัคซีนทั้งหมด 6 ชนิด ได้แก่ วัคซีนโควิดไฟเซอร์ (Pfizer), จอห์นสันแอนด์จอห์นสัน (Johnson and Johnson), เอสตราเซนเนกา (AstraZeneca), โมเดอร์นา (Moderna

COVID 19 vaccine), ซิโนฟาร์ม (SINOPHARM) และ ซิโนแวค (SINOVAC)¹⁰

องค์การอาหารและยาประเทศไทย ได้มีการอนุมัติให้ใช้วัคซีนป้องกัน covid 19 ดังนี้ AstraZeneca ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2564 Sinovac ในวันที่ 1 มิถุนายน 2564 ถึงปัจจุบัน (วันที่ 1 กันยายน 2564) มีวัคซีนขึ้นทะเบียนแล้ว 5 ชนิด ได้แก่ AstraZeneca, Sinovac, Johnson and Johnson, Sinopharm, และ Pfizer และยังมีวัคซีนที่รอการขึ้นทะเบียนกับองค์การอาหารและยาประเทศไทย ได้แก่ Sputnik V ประเทศรัสเซีย, Bharat Biotech ประเทศอินเดีย¹³ การให้วัคซีนถึงปัจจุบันทั่วโลกให้ไปแล้วมากกว่า 5,000 ล้านโดส (วันที่ 30 สิงหาคม 2564) สำหรับประเทศไทยได้เริ่มมีการให้วัคซีนในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 เป็นต้นมาโดยในระยะแรกมีปริมาณวัคซีนค่อนข้างจำกัด และเริ่มไม่ให้อย่างเป็นทางการในจำนวนที่มากขึ้นในวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2564 จนถึงปัจจุบันมีการให้ไปแล้วมากกว่า 34 ล้านโดส

การศึกษา ความรู้ ทักษะคิดและการยอมรับที่เกี่ยวกับวัคซีนโควิด 19 ได้มีการศึกษากันมากในประเทศต่างๆ และมีการศึกษาเปรียบเทียบประเทศต่างๆ จะเห็นได้ว่าประเทศทางตะวันออกเช่นจีน มีการยอมรับในการที่จะฉีดวัคซีนมากกว่าประเทศในยุโรป เช่น ฝรั่งเศส⁷ การศึกษาในฮ่องกง การยอมรับในการรับวัคซีน ในภาพรวมค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 37 โดยพบว่าการยอมรับจะอยู่ในกลุ่มเด็กอายุ 18 ถึง 24 ปีและหลังจากนั้นจะลงมาต่ำที่ 25-34 ปี และจะค่อยๆ สูงขึ้นตามอายุที่มากขึ้น ความยอมรับจะสูงที่สุดในกลุ่มอายุมากกว่า 65 ปี¹¹ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาดังกล่าวในแผนการให้วัคซีนในแต่ละประเทศ

ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และความยอมรับ ในการให้วัคซีนป้องกัน covid 19 มีความจำเป็นในแผนการให้วัคซีนแห่งชาติ ที่จะทำให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนทั่วไปในการรับวัคซีน เพราะวัคซีนดังกล่าวยังอยู่ในภาวะฉุกเฉิน การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบ

ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิดและการยอมรับใน 2 ช่วงเวลาตามสถานการณ์ขณะนั้นที่มีวัคซีนในการใช้ อย่างจำกัดในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูล ในการให้การศึกษาค้นคว้าในประชากรให้เกิดการยอมรับวัคซีนเพิ่มขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างภูมิคุ้มกันกลุ่มให้ได้อย่างรวดเร็ว เพื่อลดการระบาดของโรคโควิด 19

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบตัดขวาง (cross sectional) ในเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทางออนไลน์ใน Google form มีการสำรวจทั้งหมด 2 ครั้ง เป็นระยะเวลา 20 วันในช่วงเวลาที่ต่างกัน โดยทำแบบสอบถามครั้งที่ 1 ได้ทำการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2564 ถึงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2564 มีผู้ตอบแบบสอบถาม 2,866 ราย การสอบถามครั้งที่ 2 ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 26 พฤษภาคม ถึงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2564 มีผู้ตอบแบบสอบถาม 2513 คน

แบบสอบถามได้ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ข้อมูลส่วนตัว ประกอบด้วย คำถามในส่วนนี้ถามถึง เพศ, อายุ, สถานที่อยู่ และที่ทำงานปัจจุบัน, โรคประจำตัว, การประกอบอาชีพ และการศึกษา แบบสอบถามนี้ผู้ตอบไม่จำเป็นต้องระบุชื่อของตน หรือเอกลักษณ์ใดๆ เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ตอบ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 คำถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับวัคซีน COVID-19 วัคซีนที่ได้มีการรับรองภายในประเทศขณะนั้น โดยในแบบสอบถามครั้งที่ 1 คือ Sinovac (CoronaVac), AstraZeneca และ Johnson & Johnson และมี Sputnik V กับ Moderna เพิ่มเข้ามาด้วยในแบบสอบถามครั้งที่ 2 ในส่วนที่ 2 จะเป็นส่วนที่ถามความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเข้ารับบริการฉีดวัคซีน COVID-19 โดยถามถึงแหล่งที่มาของวัคซีน, ประเภทของวัคซีน, ช่วงอายุที่สามารถฉีดวัคซีนได้, จำนวนโดส และระยะห่างโดส

แบบสอบถามทัศนคติและการยอมรับต่อวัคซีน COVID-19 ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับความต้องการที่จะฉีดวัคซีน และชนิดของวัคซีนที่ผู้ตอบต้องการ รวมไปถึงคำถามแหล่งข่าวที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ COVID-19 น่าเชื่อถือมากที่สุด โดยในแบบทดสอบครั้งที่ 2 จะมีการถามเพิ่มเติมถึงช่องทางการลงทะเบียนรับวัคซีน และสาเหตุสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการรับวัคซีนอีกด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดถูกรวบรวมแล้วนำมาวิเคราะห์เป็นเปอร์เซ็นต์ และแสดงข้อมูลในรูปแบบตารางและแผนภูมิวงกลม

ผลการศึกษา

แบบสอบถามครั้งแรกอาสาสมัครตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง (68%) มากกว่าเพศชาย (42%) กลุ่มอายุ 45-59 ปี (51%) รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 26-44 ปี (37%) และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร (61.5%), นนทบุรี (7.2%), ชลบุรี (3.3%) และจังหวัดอื่นๆ (28.0%) นอกจากนี้ร้อยละ 61 ของผู้ตอบอยู่ในกลุ่มไม่มีโรคประจำตัว และ 17.7% ของผู้ตอบเป็นบุคลากรทางการแพทย์ โดยร้อยละ 94 ของผู้ตอบจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแบบสอบถามครั้งที่สอง ผู้ทำแบบสอบถามเป็นเพศหญิง (70%) มากกว่าเพศชาย (30%) มีกลุ่มอายุ 45-59 ปี (50.4%) เป็นส่วนมาก และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร (56.1%), นนทบุรี (6.5%), สมุทรปราการ (4.3%) และจังหวัดอื่นๆ (33.1%) ตามลำดับ นอกจากนี้ 58.7% ของผู้ตอบยังเป็นกลุ่มไม่มีโรคประจำตัว ผู้ตอบเป็นบุคลากรทางการแพทย์ 13.6% และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีถึง 91.2%

ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโควิด-19 วัคซีนในระยะแรก จึงมีการถามเฉพาะวัคซีนที่มีการขึ้นทะเบียน 3 ชนิด ได้แก่ Sinovac AstraZeneca และ Johnson & Johnson ส่วนในช่วงที่ 2 มีการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอีก 2 ชนิด คือ Pfizer และ Sinopharm ข้อมูลแสดงความรู้และ

ความเข้าใจต่อวัคซีนโควิด-19 แสดงดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องต่อวัคซีน Covid-19 ที่ใช้ในประเทศไทย

ชนิดวัคซีน	สอบถามครั้งที่ 1 (%)	สอบถามครั้งที่ 2 (%)
Sinovac (CoronaVac)	79	91
AstraZeneca	57	75.3
Johnson & Johnson	54	68.3
Sinopharm	-	84.9
Moderna	-	68.5

ทัศนคติต่อวัคซีน Covid-19 ที่ใช้ในประเทศไทย และมีความต้องการรับวัคซีน, เลือกวัคซีนชนิดต่างๆ และช่องทางการลงทะเบียนที่สะดวกที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ทัศนคติและยอมรับ ต่อวัคซีน Covid-19 ที่ใช้ใน ประเทศไทย

ลักษณะ	สำรวจครั้งที่ 1 (%)	สำรวจครั้งที่ 2 (%)	
ถ้ามีวัคซีนที่ฉีดโดย ไม่เสียค่าบริการ ท่านจะฉีดหรือไม่	ทั้งหมด (คน)	2866	2513
	ฉีด จำนวน, (%)	2447 (85.4)	1753 (94)
	ไม่ฉีด จำนวน, (%)	419 (14.6)	24 (1.3)
	ยังไม่แน่ใจ จำนวน, (%)	-	84 (4.5)
วัคซีนที่ต้องการฉีด	Astrazeneca (%)	548 (19.1)	775 (31.1)
	Johnson & Johnson (%)	1202 (41.9)	214 (8.6)
	Sinovac (CoronaVac) (%)	768 (26.8)	517 (20.8)
	Moderna (%)	-	493 (19.8)
	Sinopharm (%)	-	432 (17.3)
	Sputnik V (%)	-	45 (1.8)
	ไม่สนใจวัคซีนเหล่านี้	347 (12.1)	14 (0.6)
ช่องทางการลงทะเบียน ที่สะดวกที่สุด	แอปพลิเคชันหรือ line (%)	-	972 (38.7)
	official หมดพร้อม (%)	-	411 (16.4)
	แอปพลิเคชันเป่าดัง (%)	-	276 (11.0)
	เว็บไซต์ไทยร่วมใจ (%)	-	266 (10.6)
	ลิงค์ที่ได้รับจากโรงพยาบาล (%)	-	261 (10.4)
	ติดต่อโรงพยาบาลโดยตรง (%)	-	168 (8.1%)
	call center หรือสายโทรศัพท์ (%) True, AIS หรือ DTAC	-	83 (3.3%)
	อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.)	-	-
สาเหตุที่ไม่ต้องการ รับวัคซีน	ทั้งหมด (จำนวน, %)	24	11(45.8%)
	กลัวอาการข้างเคียงของวัคซีน	-	4
	สามารถป้องกันตนเองจากโรคได้	-	-
	โรคโควิด-19 ถึงเป็นแล้วก็จะไม่มีอาการร้ายแรง	-	-
	อื่นๆ (เช่น ความไม่สะดวกในการลงทะเบียนรับวัคซีน และ ญาติหรือผู้ปกครองไม่ต้องการให้ฉีด)	-	8 (30.8%)

จากการรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถาม สามารถจำแนกช่วงอายุของผู้ทำแบบสอบถามและได้ผลลัพธ์ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า โดยรวมแล้วผู้ร่วมทำแบบสอบถามให้ความเชื่อถือกับประกาศจากศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) มากที่สุดอาจเพราะเป็นประกาศจากทางการและคอยให้ข้อมูลแก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อจำแนกผู้ร่วมทำแบบสอบถามแล้ว สังกัดว่าผู้ร่วมทำแบบสอบถามในช่วงอายุ 18-44 ปี ให้ความเชื่อถือข้อมูลที่โพสต์ลง social media โดยบุคลากรทางการแพทย์ที่น่าเชื่อถือมากกว่าช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป คาดว่าในช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป มีผู้ใช้งาน social media น้อยกว่าช่วงอายุ 18-44 ปีดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความสนใจที่จะฉีดวัคซีนบริษัทต่างๆ

	AstraZeneca คน (%)	Johnson & Johnson คน(%)	Sinovac (CoronaVac) คน(%)	ไม่สนใจเข้า รับวัคซีน คน(%)
กลุ่มบุคลากร ทางการแพทย์ 509 คน	65 (12.7)	239 (47.0)	181 (35.6)	24 (4.7)
กลุ่มผู้ที่มีไข้ บุคลากรทางการแพทย์ 2278 คน	464 (20.4)	938 (41.2)	570 (25.0)	306 (13.4)
กลุ่มนักศึกษา 79 คน	18 (22.8)	28 (35.4)	18 (22.8)	15 (19.0)

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโควิด-19 ที่อาสาสมัครได้รับแสดงในรายละเอียดตามดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ Covid-19 จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในแต่ละช่วงอายุ

ช่วงอายุ	18-25 ปี (คน, (%))	26-44 ปี (คน, (%))	45-59 ปี (คน, (%))	60 ปีขึ้นไป (คน, (%))
ประกาศจากศูนย์ บริหารสถานการณ์ แพร่ระบาด ของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.)	78 (43.6)	655 (35.3)	1062 (52.7)	179 (49.9)
ข้อมูลที่โพสต์ลง social media โดยบุคลากร ทางการแพทย์ ที่น่าเชื่อถือ	49 (27.4)	618 (33.3)	516 (25.6)	96 (26.7)
สำนักข่าวภายใน ประเทศและ ต่างประเทศ	44 (24.6)	324 (17.5)	282 (14.0)	51 (14.2)
คำบอกเล่าจาก ผู้ที่เคยได้รับวัคซีน	7 (3.9)	226 (12.2)	128 (6.4)	21 (5.8)
ไม่ทราบ	1 (0.6)	33 (1.8)	26 (1.3)	12 (3.3)

ความรู้ที่ถูกต้องจะเห็นว่ามีความสัมพันธ์กับการศึกษา การศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความรู้ที่ถูกต้องสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป คะแนนความรู้สูงกว่าผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น บุคลากรทางการแพทย์จะมีความรู้สูงสุด

ผู้ที่ได้รับวัคซีนแล้วมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด (22/27) รองลงมาคือกลุ่มที่อยู่ระหว่างลงทะเบียนและรอวัคซีน (21/27) และกลุ่มไม่มั่นใจหรือไม่ต้องการวัคซีน (20/27)

การยอมรับที่จะฉีดวัคซีน จะเห็นว่ากลุ่มที่จะฉีดส่วนใหญ่จะมีอายุมากกว่า 26 ปี ในผู้ที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี มีความต้องการฉีดวัคซีนน้อยกว่ากลุ่มอื่น (75.9% vs 94-95%) รายละเอียดแสดงตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงการต้องการรับวัคซีนและยี่ห้อในแต่ละช่วงอายุ

อายุ	ความต้องการรับวัคซีน	จำนวน (%)
18-25	ดี	41(75.9%)
	ไม่ดี	2 (3.7%)
	ไม่แน่ใจ	11 (20.4%)
26-44	ดี	667 (95.0%)
	ไม่ดี	4 (0.6%)
	ไม่แน่ใจ	31(4.4%)
45-59	ดี	916 (94.5%)
	ไม่ดี	15 (1.5%)
	ไม่แน่ใจ	38 (3.9%)
60 ขึ้นไป	ดี	129 (94.8%)
	ไม่ดี	3 (2.2%)
	ไม่แน่ใจ	4 (2.9%)

ตารางที่ 6 ชนิดวัคซีนที่ต้องการฉีดในกลุ่มอายุต่าง ๆ กัน

อายุ	ยี่ห้อ	จำนวน
18-25	Astrazeneca	18 (29.0%)
	Johnson & Johnson	10 (16.1%)
	Moderna	24 (38.7%)
	Sinopharm	4(6.5%)
	Sinovac (CoronaVac)	6 (9.7%)
	Sputnik V	0 (0%)
26-44	Astrazeneca	281 (28.1%)
	Johnson & Johnson	88 (8.8%)
	Moderna	263 (26.3%)
	Sinopharm	184 (18.4%)
	Sinovac (CoronaVac)	169 (16.9%)
	Sputnik V	15 (1.5%)
45-59	Astrazeneca	378 (30.4%)
	Johnson & Johnson	106 (8.5%)
	Moderna	185 (14.9%)
	Sinopharm	223 (17.9%)
	Sinovac (CoronaVac)	325 (26.1%)
	Sputnik V	28 (2.2%)
60 ขึ้นไป	Astrazeneca	98 (58.0%)
	Johnson & Johnson	10 (5.9%)
	Moderna	21 (12.4%)
	Sinopharm	21 (12.4%)
	Sinovac (CoronaVac)	17 (10.1%)
	Sputnik V	2 (1.2%)

ในช่วงอายุต่างๆ ที่ 26 ปี ขึ้นไปจะมีความเชื่อมั่นในวัคซีนสูง จะเห็นว่าผู้ต้องการรับวัคซีนถึง 95% และต้องการวัคซีน Astrazeneca มากที่สุด อาจเพราะเป็นวัคซีนนี้เป็นวัคซีนหลัก ประเทศไทยกำลังใช้อยู่และต่อมากในภายหลังกู้คนเริ่มให้ความสำคัญมากกว่าตัววัคซีนยี่ห้อ Sinovac (CoronaVac) แต่ในอายุ 18-25 ปี จะมีผู้ที่ต้องการฉีดเพียง 75% และมีผู้ที่ยังลังเลหรือไม่มั่นใจถึง 20% อาจเป็นเพราะในช่วงอายุนี้ อาจคิดว่ามีภูมิคุ้มกันที่แข็งแรงและยังกลัวผลข้างเคียงจากวัคซีนจึงคิดว่าตนเองไม่จำเป็นต้องได้รับวัคซีน และยังให้ความสนใจกับวัคซีน Moderna มากที่สุดถึง 38.7% ซึ่งก็เป็นวัคซีนที่มีความนิยมสูงขึ้นเพราะมีประสิทธิภาพในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี

จากตาราง จะเห็นว่าช่องทางลงทะเบียนฉีดวัคซีนที่ประชาชนสนใจที่สุดคือ แอปพลิเคชันหมอพร้อม, line official หมอพร้อม (975/2513 คิดเป็น 38.7%) รองลงมาคือ แอปพลิเคชันเป๋าตังค์ (409/2513 คิดเป็น 16.2%) ส่วนที่เหลือแตกต่างกันออกไป เพราะเนื่องจากเป็นแอปพลิเคชันที่มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมมากที่สุด และคนในยุคปัจจุบันมีการใช้โทรศัพท์มือถือกันอย่างแพร่หลาย ทำให้ช่องทางนี้มีประชาชนสนใจมากที่สุด ช่องทางที่ประชาชนสนใจน้อยที่สุดคือ ลงทะเบียนหน้าศูนย์ฉีดวัคซีน เพราะเนื่องจากเป็นช่องทางที่ไม่สะดวกเพราะต้องออกจากบ้าน

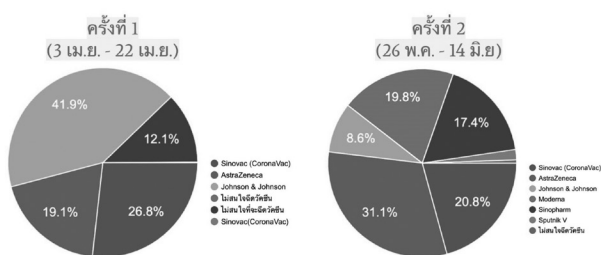
ในแบบสอบถามครั้งที่ 1 การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของวัคซีน 3 ชนิด มีผู้ตอบถูกเฉลี่ยร้อยละ 64.82% จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 2,868 คน โดยผู้ตอบมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีน Sinovac (CoronaVac) มากที่สุด รองลงมาคือวัคซีน AstraZeneca และวัคซีน Johnson & Johnson ตามลำดับ (79%, 57% และ 54% ตามลำดับ)

ในแบบสอบถามครั้งที่ 2 การศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจของวัคซีนทั้ง 5 ชนิด มีผู้ตอบถูกเฉลี่ย 74.04% จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 2,513 คน โดยผู้ตอบมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัคซีน Sinovac (CoronaVac) มากที่สุด รองลงมาคือ วัคซีน Sinopharm วัคซีน AstraZeneca วัคซีน Moderna และวัคซีน Johnson & Johnson ตามลำดับ (91%, 84.9%, 75.3%, 68.5%, 68.3% ตามลำดับ)

จากการเปรียบเทียบข้อมูลจากแบบสอบถาม ทั้งสองครั้ง พบว่ามีเปอร์เซ็นต์ของคน ที่ตอบถูกใน หัวข้อวัคซีน AstraZeneca เพิ่มขึ้นมากที่สุด และจะเห็น ได้ว่าคนไทยมีความรู้ความเข้าใจในวัคซีน Sinovac เป็นอย่างดีตั้งแต่

แบบสอบถามครั้งที่ 1 แล้วยังเพิ่มมากขึ้นไปอีก ในช่วงเวลาที่ผ่านมารยอมรับต่อวัคซีนที่เพิ่มมากขึ้น

ในแบบสอบถามครั้งที่ 2 ในส่วนของทัศนคติ และการยอมรับต่อวัคซีน พบว่าผู้ที่ต้องการฉีดวัคซีน มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 85.4% ในการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 1 เป็น 94.2% ในแบบสอบถามรอบที่ 2 โดย ในแบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้ตอบสามารถเลือกว่า “ยังไม่แน่ใจ” ว่าต้องการรับวัคซีนหรือไม่มีผู้ตอบข้อนี้ 4.5% จากการเปรียบเทียบผลจากส่วนทัศนคติและการยอมรับวัคซีนเห็นได้ว่าทัศนคติของประชาชนมัก เปลี่ยนตามเวลา โดยผู้ที่ต้องการฉีดวัคซีนมีมากขึ้น 8.8% ในแบบสอบถามครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 26 พ.ค. ถึงวันที่ 14 มิ.ย. นอกจากนี้ วัคซีนที่ผู้ตอบส่วนมากต้องการได้ เปลี่ยนจาก Johnson & Johnson เป็นยี่ห้อ AstraZeneca และตามด้วย Sinovac ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงชนิดของวัคซีนที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ยอมรับและ ต้องการในครั้งที่ 1 และ 2

การอภิปรายผล

โควิด-19 วัคซีนเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เกิด ภูมิคุ้มกัน เพื่อจุดมุ่งหมายลดการระบาด ลดความรุนแรง เสียชีวิตได้ ไวรัสนี้ไม่สามารถทำให้หมดไปได้ ประชากร ทุกคนจะต้องมีภูมิคุ้มกัน เมื่อรับเชื้อจะไม่เกิดโรค รุนแรง และมีการปรับตัวให้อยู่ด้วยกันได้ ก็จะทำให้ ปัญหาทางสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมกลับคืนเข้าสู่ ภาวะปกติ วัคซีนไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อได้ การให้วัคซีนในคนหมู่มากทั่วประเทศ เป็นปัญหาหลัก ความรู้ความเข้าใจและการยอมรับที่จะได้วัคซีนให้มากที่สุด

เกือบทุกประเทศ เมื่อวัคซีนเป็นวัคซีนใหม่ และ ใช้ในภาวะฉุกเฉิน จึงเกิดความลังเลในการที่จะฉีดวัคซีน ความรู้ ความยอมรับในแต่ละช่วงเวลา จะได้ผลแตกต่างกัน ถ้าในยามภาวะที่ไม่มีการระบาดของโรค ประชากร ที่จะลังเลได้มากกว่าในช่วงที่มีการระบาดของโรคอย่างมาก และมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก จากการศึกษาในประเทศ ต่างๆ ในช่วงว่างที่ต่างกัน การยอมรับ การได้รับวัคซีน เช่นในฮ่องกง การยอมรับมีส่วนเกี่ยวข้องกับอายุ เป็น J shape ในกลุ่มอายุน้อยจะยอมรับมาก (18-25 ปี) แล้ว จึงมากขึ้นในวัยทำงานตอนต้น แล้วจึงค่อยสูงขึ้นตาม อายุ¹¹ นอกจากนี้มีการศึกษาอิทธิพลของการยอมรับการ ให้ความรู้ทางสื่อออนไลน์ โทรทัศน์ ทีวี มีความจำเป็น¹² และยังมีการศึกษาในทำนองเดียวกันในประเทศต่าง ๆ เช่น อังกฤษ จีน ออสเตรเลีย¹³⁻¹⁵ และยังมีการศึกษา เฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์¹⁶ กลุ่มสตรี ตั้งครรภ์¹⁷⁻¹⁸ ทันตแพทย์ นักศึกษาแพทย์¹⁹ เพื่อใช้เป็นแผน ในการให้วัคซีน ในการตอบแบบสอบถามเช่นเดียวกับ มาเลเซีย ใช้สอบถามทางสื่อออนไลน์ จะพบว่าเพศหญิง ตอบแบบสอบถามมากกว่า²⁰ และพบว่าการอยากจะฉีด วัคซีนในมาเลเซีย น้อยกว่าประเทศไทย (มาเลเซีย 64.5%)

ในการศึกษานี้เป็นการศึกษาผ่านทางออนไลน์ ทางสื่อสังคมให้มีการส่งผ่านต่อกันให้ได้รับทราบ ข้อมูล ที่ได้จะมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อาจเป็นไปได้ว่า การ ใช้สื่อสังคมดังกล่าวเพศหญิงมีการใช้มากกว่า หรืออาจจะเป็นเพราะ เพศหญิงมีความสนใจในด้านสุขภาพมากกว่า เพศชาย ทำให้สนใจในการติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ โรค Covid-19 มากกว่า

ผลการศึกษาด้านความรู้ เมื่อคำนวณคะแนนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มอาชีพ พบว่าบุคลากรทางการแพทย์และผู้ที่มีข้อมูลทางการแพทย์มีคะแนนเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมาก ถึงแม้บุคลากรทางการแพทย์จะมากกว่าเล็กน้อย แสดงให้เห็นถึงการให้ความสนใจในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีนไวรัส Covid-19 ของประชาชนในประเทศ ได้มีการติดตามความรู้ได้เป็นอย่างดี ความรู้เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษา การให้ข้อมูลที่เพียงพอจากรัฐบาล สำหรับกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอื่น อาจเป็นเพราะว่าในช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างนี้ยังไม่มีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายจากไวรัส Covid-19 ทำให้ไม่ได้สนใจรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคนี้นัก

การยอมรับวัคซีนชนิดต่างๆ โดยแบ่งตามการประกอบอาชีพและเปรียบเทียบกับต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะรับวัคซีน เนื่องจากในสถานการณ์ Covid-19 ในปัจจุบัน และเมื่อคำนวณความต้องการที่จะรับวัคซีนในแต่ละกลุ่มอาชีพพบว่าความสนใจของประชาชนในวัคซีน Johnson & Johnson มีจำนวนมากในทุกกลุ่มอาชีพ อาจเป็นเพราะตัววัคซีนให้เพียงครั้งเดียว ทำให้ประชาชนส่วนมากอยากที่จะได้รับ

ในขณะเดียวกันวัคซีน Sinovac (CoronaVac) มีผู้ให้ความสนใจมากขึ้นแม้ว่าเดิมจะมีผู้ไม่เห็นด้วยในการนำวัคซีนนี้เข้ามา อาจเป็นเพราะตัววัคซีนชนิดนี้ผลิตมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ประชาชนบางกลุ่มเชื่อว่าวัคซีนที่มาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นไม่มีประสิทธิภาพ และขณะเดียวกันในช่วงดังกล่าว AstraZeneca มีการคำนึงถึงผลข้างเคียงจากตัววัคซีนแต่เนื่องจากมีข่าวเกี่ยวกับผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้ประชาชนหันกลับมาสนใจวัคซีนนี้มากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบการสำรวจการยอมรับวัคซีนที่เผยแพร่ในประเทศต่างๆ ในวารสาร "Nature" โดยสำรวจคน 13,426 คนจาก 19 ประเทศ ผู้ตอบส่วนใหญ่มีมากถึง 71.5% มีความสนใจในการเข้ารับวัคซีน และพบว่ามีผู้ที่ไม่สนใจกับผู้ที่ไม่แสดงความคิดเห็นเท่ากันคือกลุ่มละ

14.2% (7) และพบว่าประเทศในเอเชีย เช่น จีน ให้ความสนใจในการฉีดวัคซีนมากกว่าประเทศตะวันตก

ในรายงานนี้จะเห็นว่ามีสัดส่วนผู้สนใจรับวัคซีนน้อยกว่าข้อมูลของการสำรวจนี้เล็กน้อยอาจเพราะข้อมูลที่นำมาเปรียบเทียบเป็นข้อมูลที่สำคัญเมื่อช่วงปลายปี 2020 ซึ่งในช่วงเวลานั้นวัคซีนอาจไม่เป็นที่ยอมรับมากเท่าในปัจจุบัน

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการยอมรับวัคซีนของคนไทย การให้ความยอมรับแก่วัคซีนนั้นมีปัจจัยในหลายด้าน โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือการสร้างความเชื่อมั่นต่อวัคซีนให้กับคนไทยเพราะส่วนใหญ่ประชาชนคำนึงถึงความเสี่ยงจากผลข้างเคียงของวัคซีน ดังนั้นจึงควรให้ความรู้ความเข้าใจและข้อเท็จจริงเพื่อเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจต่อผู้สนใจรับวัคซีน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในขณะนี้ไวรัสโควิด-19 กำลังเป็นปัญหาโรคระบาดที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก และวัคซีนของไวรัสโควิด-19 กำลังเป็นที่ต้องการทำให้มีการผลิตคิดค้นออกมามากมาย ในประเทศไทยก็ได้นำเข้าวัคซีนให้กับประชาชนเช่นกัน และจากความคิดเห็นของประชาชนคนไทยที่ทำแบบสอบถามครั้งที่ 1 ของผู้วิจัยจำนวน 2866 คน ก็มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของวัคซีนโควิด-19 ที่ใช้ในประเทศไทยพอสมควร และมีความประสงค์ที่จะรับการฉีดวัคซีนประมาณ 85.4% ของผู้ทำแบบสอบถาม แสดงว่าประชาชนทั่วไปสนใจในการป้องกันและมีความต้องการที่จะยุติการระบาดของโรค และในการทำแบบสอบถามครั้งที่ 2 จำนวน 2,513 คน ผู้ทำแบบสอบถามต้องการฉีดวัคซีนประมาณ 94.2% ของผู้ทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของผลการตอบรับของประชาชนไทยที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการวัคซีนอย่างมีประสิทธิภาพโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของคนไทยที่มีต่อวัคซีนโควิด-19 สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากได้รับ

ความกรุณาความอนุเคราะห์และสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก ศาสตราจารย์นายแพทย์ยง ภู่วรวรรณ, รองศาสตราจารย์ ดร.พันธุ์ปิติ เปี่ยมสง่า, แพทย์หญิงฉวีฉวี สุทธินรเศรษฐ์ และ ดร.ฤทธิเดช ยอแสง ผู้ช่วยให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด ตลอดจนได้แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด รวมถึงการช่วยเหลือต่างๆ จากเจ้าหน้าที่ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- Li Q, Guan XH, Wu P, Wang XY, Zhou L, Tong YQ, et al. Early Transmission Dynamics in Wuhan, China, of Novel Coronavirus-Infected Pneumonia. *New Engl J Med.* 2020;382(13):1199-207
- Johns Hopkins University Center for Systems Science and Engineering. (JHU CCSE). (2021). จำนวนผู้ป่วยในไทย, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://github.com/CSSEGISandData/COVID-19>
- ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 – กระทรวงมหาดไทย (ศบค. มท.). สถานการณ์ COVID-19 ในประเทศไทย, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.moicovid.com/22/07/2021/uncategorized/4090/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ(สสช) (2564). รวม 5 ผลกระทบโควิด-19 ในปี 2020, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.nso.go.th/sites/2014>
- WHO. Coronavirus disease 2019 (COVID-19). Situation Report-51, 2021 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200311-sitrep-51-covid-19.pdf>
- รัฐบาลไทย. (2563). มาตรการโควิด-19, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2564] เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/29344>
- Nature. (2021). A global survey of potential acceptance of a COVID-19 vaccine, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.nature.com/articles/s41591-020-1124-9>
- Hannah Ritchie, Esteban Ortiz-Ospina, Diana Beltekian, Edouard Mathieu, Joe Hasell, Bobbie Macdonald, Charlie Giattino, Cameron Appel, Max Roser. (2021). Coronavirus (COVID-19) Vaccinations, [เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>
- COVID-19 TRACKER (Thailand), (2564) [เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://graphics.reuters.com/world-coronavirus-tracker-and-maps/countries-and-territories/thailand/>
- WHO validates Sinovac COVID-19 vaccine for emergency use and issues interim policy recommendations, (2564) [เข้าถึงเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงจาก <https://www.who.int/news/item/01-06-2021-who-validates-sinovac-covid-19-vaccine-for-emergency-use-and-issues-interim-policy-recommendations>
- Wong MCS, Wong ELY, Huang J, Cheung AWL, Law K, Chong MKC, et al. Acceptance of the COVID-19 vaccine based on the health belief model: A population-based survey in Hong Kong. *Vaccine.* 2021;39:1148-56.
- Reuben RC, Danladi MMA, Saleh DA, Ejembi PE. Knowledge, Attitudes and Practices Towards COVID-19: An Epidemiological Survey in North-Central Nigeria. *J Community Health.* 2021;46: 457-70.

13. Sherman SM, Smith LE, Sim J, Amlot R, Cutts M, Dasch H, et al. COVID-19 vaccination intention in the UK: results from the COVID-19 vaccination acceptability study (CoVAccS), a nationally representative cross-sectional survey. *Hum Vacc Immunother.* 2021;17:1612-21.
14. Li XH, Chen L, Pan QN, Liu J, Zhang X, Yi JJ, et al. Vaccination status, acceptance, and knowledge toward a COVID-19 vaccine among healthcare workers: a cross-sectional survey in China. *Hum Vaccin Immunother.* 2021;1-9.
15. Dodd RH, Cvejic E, Bonner C, Pickles K, McCaffery KJ, Sydney Health Literacy Lab C-g. Willingness to vaccinate against COVID-19 in Australia. *Lancet Infect Dis.* 2021;21:318-9.
16. Holzmann-Littig C, Braunisch MC, Kranke P, Popp M, Seeber C, Fichtner F, et al. COVID-19 Vaccination Acceptance and Hesitancy among Healthcare Workers in Germany. *Vaccines (Basel).* 2021;9(7).
17. Goncu Ayhan S, Oluklu D, Atalay A, Menekse Beser D, Tanacan A, Moraloglu Tekin O, et al. COVID-19 vaccine acceptance in pregnant women. *Int J Gynaecol Obstet.* 2021;154:291-6.
18. Skjefte M, Ngirbabul M, Akeju O, Escudero D, Hernandez-Diaz S, Wyszynski DF, et al. COVID-19 vaccine acceptance among pregnant women and mothers of young children: results of a survey in 16 countries. *Eur J Epidemiol.* 2021;36:197-211.
19. Kelekar AK, Lucia VC, Afonso NM, Mascarenhas AK. COVID-19 vaccine acceptance and hesitancy among dental and medical students. *J Am Dent Assoc.* 2021;152:596-603.
20. Mohamed NA, Solehan HM, Mohd Rani MD, Ithnin M, Che Isahak CI. Knowledge, acceptance and perception on COVID-19 vaccine among Malaysians: A web-based survey. *PLoS One.* 2021;16:e0256110.

The knowledge and attitudes of Thai people towards the COVID-19 vaccine Researchers

Narakit Sudhinaraset¹ Patrick Ruffolo² Supipa Sirikul³ Naraset Sudhinaraset⁴ Victor Ruffolo¹
Piyapa Sudhinaraset⁴ Natthinee Sudhinaraset⁵

¹ Triam Udom Suksa school, ² Samsen Wittayalai School, ³ Shrewsbury International School ⁴ Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University, ⁵ Center of Excellence in Clinical Virology at the Faculty of Medicine, Chulalongkorn University

Abstract

Ever since the outbreak of the global pandemic, Covid 19, the world has experienced both physical and economical damage in which vaccines have been the most suitable solution.

This study examines the knowledge, attitude and acceptance of Thai people towards COVID-19 vaccines that are already registered in the country. We have gathered information by doing a cross-sectional study from two questionnaires. The first pressing was on April 3-22 and the second was on May 26 2021. In total, there were 2,866 and 2,513 respondents respectively. The respondents from the first and second questionnaire have similar personal information in terms of address, congenital disease, career, and educational background. Regarding knowledge and understanding of vaccines, in the first survey, Sinovac (CoronaVac) accounts for the highest amount, followed by Astrazeneca and Johnson & Johnson (79%, 58%, and 54% respectively). In the second questionnaire, the numbers inclined to 91% (Sinovac; CoronaVac), 75.3% (Astrazeneca), and 68.3% (Johnson & Johnson) which shows that there's a promotion for vaccination at that time. In addition, our team added more question about Moderna and Sinopharm which respondents have a higher score at Sinopharm (84.9%) than Moderna (68.5%)

The acceptance of vaccination among respondents was at a high rate in both the questionnaires. Regarding people who are interested in the vaccine, 85.9% of respondents in the first questionnaire are interested. This value increased significantly to 94% in the second questionnaire which was published during the period of promoting vaccination. As this study shows that the attitudes of people have a tendency to change over time, the results will ultimately be useful when planning vaccine distribution in Thailand.

Key words: COVID-19, COVID-19 vaccines, Knowledge, Attitudes, Acceptance